

ครูมืออาชีพกับการศึกษาไทยยุคสังคม New normal

Professional teachers and Thai education in the New Normal era

พระพรหมพิริยะ ถาวโร (มัลัยรักษ์)

PhraPhompiriya Thavaro (Malairak)

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phmpiriy.mal@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษายุคใหม่ที่ทำให้โลกและผู้คนต้องปรับตัวรับความเป็นจริงและ ชีวิตใหม่วิถีใหม่ หรือนิวนอร์มอล ปรากฏการณ์ของโควิด-19 ที่ทำให้นักเรียนไม่ได้ไปโรงเรียนเมื่อเด็กเรียนอยู่ที่บ้านครูควรใช้ความตระหนักรู้ที่เกิดขึ้น จากสถานการณ์นี้ มาออกแบบขนาดของการศึกษาไทยเพราะการสอนที่เป็นหน้าที่หลักของครูต้องมีบทบาทที่ต้อง เปลี่ยนแปลงไปครูไม่ได้มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้นครูมืออาชีพจึงต้องเน้นการสอนให้มีคุณภาพ เพราะว่าคุณภาพ การสอนของครูย่อมส่งผลดีต่อนักเรียน และเยาวชนของชาติ การ ประเมินคุณภาพของครูจึงสมควรอย่างยิ่ง ที่จะต้องประเมินจากตัวเด็กและเยาวชน ของชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า “คุณภาพของเด็ก” สะท้อน “คุณภาพของครู” ดังนั้นครูมืออาชีพควรมีและควรเป็นก็คือ ต้องเน้นคุณลักษณะ พื้นฐานนั้นคือ ฉันทะ เมตตา และ กัลยาณมิตร ซึ่งถือว่าเป็นคุณภาพพื้นฐานที่สำคัญของครู และพัฒนาการสอนของ ครูตเป็นภารกิจหลัก โดยเฉพาะการสอนอย่างมี คุณภาพ นั่นคือ ครูมืออาชีพ จึงต้องมีคุณธรรมโน้มนำทำการสอนอย่างมีคุณภาพ มีภาพลักษณ์ที่ดี คำสำคัญ : ครูมืออาชีพ, การศึกษาไทย, สังคม New normal

Abstract

A modern education that makes the world and people adapt to reality and a new way of life, or New Normal. The phenomenon of COVID-19 prevents students from going to school. Therefore, when children are learning at home, teachers should use the awareness that arises from this situation to design the future of Thai education. Because teaching, which is the primary duty of teachers, must play a role that must be changed. Teachers do not have just teaching duties, professional teachers must focus on teaching quality. As the teaching quality of teachers is beneficial to the students, the assessment of the teachers' quality is therefore highly appropriate to be assessed by the nation's youth and children. As the saying “child quality” reflects “teacher quality”, therefore, the characteristics that professional teachers should have and should be must focus on basic features as passion, mercy, and friendliness, which is an important fundamental quality of teachers and develop the teaching of teachers as well. This is the main task, in

particular, teaching with quality, that professional teachers must have virtue leading to teach quality and also have a good image.

Keywords: professional teacher, Thai education, New Normal Society

บทนำ

การศึกษาคุณิวนอร์มัล(New normal)นั้นระบบการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม มีการให้ความสำคัญกับกระบวนการ รวมถึง well-being ของนักเรียนแบบองค์รวม เกิดการพัฒนาการศึกษาโดยการรับฟังเสียงสะท้อนจากทุกระดับ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน มีแบบทดสอบที่หลากหลายเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน รวมถึงนักเรียนและครูร่วมกันออกแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียน อย่างไรก็ตาม แนวทางการปรับการศึกษาคุณิวนอร์มัล จำเป็นต้องปรับบทบาทครูในรูปแบบดั้งเดิมเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ หรือ Learning Facilitator โดยเชื่อว่า คานักัดของการศึกษาไทย คือ การมีครูคุณภาพจำนวนมากที่มีความสามารถในการเป็น Facilitator มีความสามารถในการเชื่อมโยงหลักสูตร วิธีการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา โดยปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ ผ่านการฝึกอบรมครูให้ครูเปลี่ยนจากผู้สอน (Teacher) ไปเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ชักชวนให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งนี้ สสวท. ได้นำเสนอ 2 แนวคิดสำคัญในการมุ่งเน้นการพัฒนาครูคือ

1. เปลี่ยนจากครูแบบเดิม เป็นครูที่สอนครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตจริงได้ (Transform Teachers to New Normal in Education) อาทิ โครงการศูนย์กลางการพัฒนา STEM Facilitator เมืองสะเต็มศึกษา ฐานปฏิบัติการสำหรับฝึกแนวทางสะเต็มศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นโดยเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (Public-Private-People Partnership) ซึ่งจะเป็นต้นแบบในการขยายผลสู่ภูมิภาคโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูวิทย์-คณิตทั่วประเทศ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา และนักเรียนสามารถนำสมรรถนะด้านสะเต็มมาใช้ เพื่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพใน ศตวรรษที่ 21

2. แพลตฟอร์มสนับสนุนเพื่อการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน (Supporting Platform for New Normal Teachers) ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการที่เป็น National Online Platform อาทิ ระบบที่เลี้ยงและการกำกับ MENTORING & SUPERVISING แพลตฟอร์มการให้คำปรึกษา Online STEM Education สำหรับบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครอง “หากค่อยๆ พัฒนาครูให้มีจำนวนเยอะขึ้นเรื่อยๆ เพื่อขยายวิธีการเรียนแบบ STEM Education ได้ จะทำให้เด็กมีความเข้าใจ ทำให้เด็กคิด วิเคราะห์เป็น เมื่อเด็กเรียนระดับมหาวิทยาลัย จะสามารถนำความรู้ด้านการคิด วิเคราะห์ มาประกอบการเรียนได้ ซึ่งตอนนี้มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศทั้ง 38 แห่ง ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ครู ผ่านการพัฒนาครูในทุกพื้นที่ของประเทศ ให้มีความพร้อมสู่การเป็นครูยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาการคำนวณ” จะเห็นว่าในยามวิกฤตในครั้งนี้ เป็นโอกาสสำคัญที่จะจัดการศึกษาตามวิถีคุณิวนอร์มัลและจะต้องทำอย่างรวดเร็ว เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดครั้งใหญ่ มีความท้าทายที่จะยกระดับการศึกษาปลดล๊อคระบบการศึกษาในหลายมิติได้ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นแพลตฟอร์มหลักในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายโดยดึงภาคเอกชน ประชาสังคม และชุมชน เข้ามาช่วย และมองว่าควรเปลี่ยนระบบการศึกษาประเทศไทยให้เป็น Education Agility

Platform โดยเชื่อว่าเด็กไทยมีศักยภาพ หากจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตามวิถีใหม่สำหรับยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม จัดแพลตฟอร์ม กิจกรรม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสังคม จะสร้างระบบการศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างสมบูรณ์ เป็น New Normal in Education อย่างแท้จริง

ถ้าพิจารณาเจาะลึกถึงความคิด-การปฏิบัติของคนในวงการศึกษาระบบการศึกษาและบทบาทของสถาบันการศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการการศึกษาในกระแสความเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่อง รวดเร็ว-รุนแรงในโลกใบใหม่ ที่เป็นผลจากความคิด ประสบการณ์ และภาคปฏิบัติของกลุ่มบุคลากรทางการศึกษา จะพบว่ามีหลายประเด็น-หลายมิติต้องปรับสร้างการศึกษาขึ้นใหม่อย่างเร่งด่วน เพื่อหลุดพ้นจากความสูญเปล่า พิกุลพิการ และลำหั่ง โดยมีประเด็นที่บุคลากรในแวดวงการศึกษาต้องจัดปรับให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกวันนี้

ข้างต้นที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการปรับวิธีคิด (Mind Set) ทางการศึกษา โดยพื้นฐานการคิดและความเข้าใจเรื่องการศึกษาในโลกที่เป็นจริงนั้น บุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจโลกที่เปลี่ยนไป ต้องเรียนรู้โลกใบใหม่รอบตัวอีกครั้ง ทั้งจากวิถีชีวิตและจากโลกไซเบอร์ที่เข้าถึงได้แบบไม่จำกัดสถานที่ กาลเวลา และความปรารถนาของบุคคล ซึ่งการจัดปรับความคิดใหม่จะช่วยพัฒนาให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับการจัดการผลประโยชน์และการอยู่รอดของระบบการศึกษาวັນนี้ซึ่งเปลี่ยนไปจากฐานเดิมจากที่บุคลากรมีความคิดทางการศึกษาโดย ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Ego-Centric) ต้องเปลี่ยนมาเป็นวิธีคิดซึ่งมี มุมมองแบบเครือข่าย (Network) และมองการศึกษาใหม่ว่าเป็น การเรียนรู้ตลอดชีพโดยต้องปรับวิธีคิดให้ชัดว่า ตัวเองมีสถานะเป็นจิ๊กซอว์หนึ่งของการเปลี่ยนแปลงที่พึ่งพาอาศัยร่วมเงาของระบบการศึกษา จึงต้องหยุดวิธีคิดที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง แล้วเชื่อมตัวเองสู่โลก เรียนรู้โลก และสร้างการมีส่วนร่วมให้ตัวเองใหม่ด้วยการปรับวิธีคิดในทิศทางใหม่จะช่วยทำให้บุคลากรเข้าใจโลกที่เปลี่ยนไป และจะช่วยจัดปรับชีวิตของตัวเองและการทำงานสู่มิติใหม่ ความเคลื่อนไหวใหม่ การเชื่อมต่อตัวเองในฐานะของจิ๊กซอว์ตัวหนึ่งกับโลกภายนอกจะช่วยหรือสร้างความคิดใหม่ ให้ได้รับผลลัพธ์ที่ตอบโจทย์ในปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับการศึกษามุมใหม่ที่เป็นจริงในโลกวันนี้ปรับวิธีการและกระบวนการทำงาน หากพิจารณาหลักสำคัญของการปรับการทำงานในระบบการศึกษาวันนี้ จะพบเรื่องที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนักถึงความจริงที่มีนัยสำคัญว่าบุคลากรในสถาบันการศึกษาวันนี้ จำเป็นต้องปรับตัวเอง ก้าวพ้นจากการหมกมุ่น-มีความคิด-สร้างกิจกรรม ที่วนอยู่แต่ในห้องเรียน-สถาบันการศึกษาแบบที่เป็นมาเกือบ 2 ศตวรรษ; ไปสู่แบบแผนในการสร้างการเรียนรู้และการอยู่รอดใหม่ในปัจจุบัน โดยต้องมีปฏิสัมพันธ์ พึ่งพาสรรหาแหล่งความรู้ ประสบการณ์ และการมีงานทำในบริบทใหม่ ที่ไม่อาจเข้าถึงได้จากการนั่งอยู่ในห้องเรียน หลังกองตำราแบบโลกใบเดิมอีกต่อไปชีวิตและการทำงานวันนี้มีเปลี่ยนแปลงและมีปฏิสัมพันธ์กับโลกและนวัตกรรมในเกือบทุกบริบท บุคลากรที่ทำงานในระบบการศึกษาต้องสัมผัสเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ร่วม-เชื่อมตัวเองสู่ประสบการณ์ใหม่ ปรับวิธีการทำงานด้วยการออกไปเชื่อมกับโลกที่เป็นจริงในภาคการผลิต บริการ นวัตกรรม และเชื่อมกับการสื่อสารยุคใหม่ เพื่อช่วยให้วิธีคิด ประสบการณ์ และกระบวนการทำงานสอดคล้องปรับเปลี่ยนปรับสร้างมิติการศึกษาใหม่ ที่เพิ่มศักยภาพให้บุคลากรทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจโลก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปรับตัวในกระแสที่เป็นจริงของกาลเวลาและยุคสมัย

ดังนั้นการสอนที่สัมพันธ์เชื่อมโยงความคิดรวบยอดจากหลายๆสาขาวิชาเข้าด้วยกันมีประโยชน์หลายอย่างที่สำคัญที่สุดคือช่วยให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงได้และในทางกลับกันก็จะสามารถเชื่อมโยงเรื่องของชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนเข้ากับสิ่งที่เรียนได้ทำให้นักเรียนเข้าใจว่าสิ่งที่ตนเรียนมีประโยชน์หรือนำไปใช้จริงได้หลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีประโยชน์ในการขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่างๆในหลักสูตร ในปัจจุบันเราประสบปัญหาในเรื่องที่ความรู้และข้อมูลต่างๆเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมีเรื่องที่ต้องเรียนรู้เพิ่มขึ้นจำนวนมากภายในแต่ละปีการเพิ่มขึ้นอย่างมากและรวดเร็วของความรู้และข้อมูลต่าง ๆ นี้ทำให้การเรียนแบบสัมพันธ์วิชามีความสำคัญมากกว่าที่ต่างวิชาต่างเพิ่มเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรของตนการเรียนการสอนแบบบูรณาการสามารถตอบสนองต่อความสามารถของผู้เรียนซึ่งมีหลายด้าน เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ การมองพื้นที่ ความคล่องของร่างกาย และความเคลื่อนไหวดนตรี สังคมหรือมนุษย์สัมพันธ์และความรู้และความเข้าใจตนเอง ซึ่งรวมเรียกว่า “พหุปัญญา” และสนองต่อความสามารถที่จะแสดงออกและตอบสนองทางอารมณ์ ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ครูต้องมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

ความหมายความสำคัญของวิชาชีพครู

อาชีพทุกอาชีพย่อมมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมด้วยกันทั้งสิ้น ยากที่จะกล่าวอ้างว่าอาชีพใดมีความสำคัญกว่ากัน แต่ถ้าเรามาพิจารณาเฉพาะวิชาชีพครูให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่า ผู้เป็นครูนั้นต้องรับภาระหน้าที่ต่อสังคมและชาติบ้านเมือง หากผู้เป็นครูปฏิบัติภาระที่ตนเองได้รับบกพร่อง ผลกระทบก็จะตกไปถึงความเสื่อมของสังคมและชาติบ้านเมือง เพื่อให้ นักศึกษาครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของครู (ยนต์ ชุ่มจิต:2541:19) ไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบันหรืออนาคต ครูย่อมมีความสำคัญต่อสังคม ประเทศชาติและแม้แต่โลกกล่าวคือ トラบโดที่สังคมมนุษย์ยังสามารถผลิตสมาชิกใหม่ให้สังคม ความต้องการครูก็จะมีอยู่ตลอดไปมีข้อจำกัดอยู่แต่เพียงในเรื่องจำนวนและความสามารถของครูในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันโลกได้พัฒนาไปมากเช่นเดียวกันความต้องการใช้ครูจึงต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมด้วยครูเป็นผู้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการศึกษาของชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ภารกิจที่ครูพึงกระทำหรือจำเป็นต้องกระทำในฐานะนักปฏิบัติในสนามรบทางการศึกษา เช่น ร่วมกับคณะครูสำหรับพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนที่ตนปฏิบัติงาน ร่วมกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อช่วยกำหนดนโยบายสำหรับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกับคณะครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองความต้องการท้องถิ่น ร่วมกับคณะครูเพื่อปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัย และร่วมคิดจัดสื่อการสอนให้ทันสมัย ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น ก็เพื่อที่จะสื่อถึงทุกคนให้ทราบว่า ทุกคนเกิดมาในโลกนี้ล้วนมีครูด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีใครที่รู้โดยไม่มีครู สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนที่พระองค์จะทรงได้รับการยกย่องให้ทรงเป็นศาสดาเอกของโลก พระองค์ก็มีครู พระองค์เคยได้รับการอบรมสั่งสอนในฐานะศิษย์ตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ จนเสด็จออกแสวงหาทางพ้นทุกข์ ในเบื้องต้นก็ยังคงดำเนินมรรคาในฐานะศิษย์ของผู้รู้นั้นนั่นดังนั้นเพื่อจะให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความเป็นครูและความสำคัญของครู

รูปแบบการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนยุคใหม่

ความก้าวหน้าทางสื่อสารมีอย่างมากมาในโลกปัจจุบันส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในทิวมุมโลกการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้ก้าวทันครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดการเรียนรู้และทำงานร่วมกับผู้เรียน (ครุชิต มนูญผล : 2560 : 9) โลกยุคนี้เป็นยุคของความรู้และข้อมูลข่าวสารผู้ใดมีความรู้และข้อมูลมากกว่าย่อมได้เปรียบกว่าทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นทุกวันและทุกๆ ปี ข้อมูลข่าวสารจะทวีขึ้นเป็น 2 เท่า นอกจากนี้ยังไม่มีใครสามารถสอนความรู้ที่มีอยู่ในโลกนี้ให้แก่เราได้ทั้งหมด โรงเรียนจึงควรเตรียมเด็กๆ และเยาวชนให้รู้จักแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเองเพื่อมิให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นกลายเป็นคนล้าหลัง และก้าวตามโลกไม่ทันภายหลังจากออกจากโรงเรียนแล้วการสอนให้เด็กเรียนรู้วิธีเรียนที่ถูกต้อง (Learn how to learn) จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยครูต้องเข้าใจและตระหนักเป็นอันดับแรกว่า เด็กแต่ละคนมีลีลาหรือรูปแบบการเรียนรู้ไม่เหมือนกันครูที่สามารถรู้ว่าเด็กแต่ละคนในชั้นมีรูปแบบการเรียนรู้เป็นแบบใดจะประสบความสำเร็จในการส่งผ่านความรู้ไปยังนักเรียน ทำให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถมากที่สุด

ความหมายและความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้

ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพ ความคิด และความรู้สึกที่บุคคลใช้ในการรับรู้ตอบสนองและมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการเรียนอย่างค่อนข้างคงที่ ดังนั้นรูปแบบการคิดและรูปแบบการเรียนรู้ จึงเป็นลักษณะของการคิดและลักษณะของการเรียนที่บุคคลหนึ่งๆ ใช้หรือทำเป็นประจำ อย่างไรก็ตามรูปแบบการคิดและรูปแบบการเรียนรู้ไม่ได้หมายถึง ตัวความสามารถโดยตรง แต่เป็นวิธีการที่บุคคลใช้ความสามารถของตน ที่มีอยู่ในการคิดและการเรียนรู้ด้วยลักษณะใดลักษณะหนึ่งมากกว่าอีกลักษณะหนึ่งหรือลักษณะอื่นๆ ที่ตนมีอยู่ ความเกี่ยวข้องระหว่างรูปแบบการคิดและรูปแบบการเรียนรู้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการคิดพัฒนาจากความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคล Learning Style คือรูปแบบการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ของมนุษย์ มนุษย์เรานั้นสามารถรับข้อมูลโดยผ่านเส้นทางการรับรู้ได้ 3 ทาง คือ การรับรู้ทางสายตาโดยการมองเห็น (Visual Perceptors) การรับรู้ทางโสตประสาทโดยการได้ยิน (Auditory Perceptors) และการรับรู้ทางร่างกายโดยการเคลื่อนไหวและความรู้สึก (Kinesthetic Perceptors) ซึ่งสามารถนำมาจัดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ได้ 3 ประเภทและผู้เรียนแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันดังนี้

1) ผู้ที่เรียนรู้ทางสายตา (Visual Learner) จะเรียนรู้ได้ดีจากการเรียนจากรูปภาพ แผนผัง แผนภูมิการเรียนลักษณะนี้เหมือนเป็นการดูหนังแล้วจดจำภาพไว้ได้อย่างดี มีเนื้อหาที่เป็นเรื่องเป็นราว เวลาที่ผู้เรียนจะต้องการจดจำเนื้อหาส่วนใดก็สามารถมีวิธีการผูกเรื่องเพื่อจำเรื่องราวนั้นๆ ได้ดีผู้เรียนจะเรียนได้ดีทางสายตานั้นจะต้องเลือกเรียนด้านสถาปัตยกรรม การออกแบบและควรประกอบอาชีพมัณฑนากรวิศวกร หมอผ่าตัด

2) ผู้ที่เรียนรู้ทางโสตประสาท (Auditory Learner) จะเรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าได้พูดได้ฟังจะไม่สนใจรูปภาพใดๆ แต่ชอบและสนใจในสิ่งที่ได้ฟังซ้ำๆ ชอบเล่าเรื่องให้คนอื่นฟังเวลาอ่านหนังสือจะต้องอ่านออกเสียงดังๆ จึงจะจดจำได้ดี แต่มีข้อเสียคือ ผู้เรียนทางโสตประสาทอาจถูกรบกวนจากเสียงอื่นๆ จนทำให้ไม่มีสมาธิในการฟังได้ ผู้เรียนประเภทนี้จะพบในกลุ่มเรียนด้านดนตรีกฎหมายและการเมือง ส่วนใหญ่จะเป็นนักดนตรี พิธีกร นักจัดรายการเพลง นักจิตวิทยานักการเมือง

3) ผู้ที่เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก (Kinesthetic Learner) จะเรียนรู้ผ่านทางความรู้สึก การเคลื่อนไหวและร่างกายจึงจะจดจำได้ดี ต้องมีการสัมผัสและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียนด้วย เวลานั่งเรียนจะไม่อยู่นิ่งๆ จะไม่สนใจบทเรียนเท่าที่ควร ไม่สามารถจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นานๆ กลุ่มนี้จะมีปัญหามากหากผู้สอนบรรยายอยู่หน้าชั้นเรียนอย่างเดียวดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียนกลุ่มนี้ได้โดยที่ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนรู้จักการแสดงออกมากขึ้นหรือให้ปฏิบัติจริงเช่นให้เล่นละคร แสดงบทบาทสมมติ มีการสาธิตและทำการทดลอง ผู้เรียนกลุ่มนี้เหมาะกับวิชาพลศึกษา วิชาก่อสร้าง อาชีพที่เหมาะสม คือนักกีฬาหรือประเภทนี้จะเน้นความคิดสร้างสรรค์งานเต้นรำ สภาวะของบุคคลขณะรับรู้มี 3 สภาวะคือ สภาวะของจิตสำนึก(Conscious)จิตใต้สำนึก (Subconscious) และจิตไร้สำนึก (Unconscious)ผู้เรียนแต่ละคนจะมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันมีลักษณะเฉพาะตัวแต่ผู้เรียนทุกคนก็ไม่ได้เลือกใช้แค่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอยู่ตลอดเวลา แต่ในทางกลับกันนั้นจะใช้หลายๆรูปแบบและจะเกี่ยวข้องกัน แต่รูปแบบที่ถนัดมากที่สุดจะถูกใช้มากกว่ารูปแบบอื่น ในความเป็นจริงแล้วนั้นไม่มีใครสามารถจะจดจำในสิ่งที่เห็นสิ่งที่ได้ยินไว้ได้ตลอดเวลา แต่เราจะสามารถจดจำได้ดีที่สุดถ้าเราได้ลงมือทำด้วยตัวของเราเอง

ลักษณะของการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง:2553:83)

1. Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ หรือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความ กระตือรือร้น เช่นได้คิด ค้นคว้า ทดลองรายงาน ทำโครงการ สัมภาษณ์ แก้ปัญหาฯฯ ได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ผู้สอนทำหน้าที่ เตรียมการจัด บรรยากาศการเรียนรู้อัตโนมัติส่งเสริมแรงให้คำปรึกษา และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. Construct เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง อันเกิด จากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลองแลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้าเกิด ทักษะในการแสวงหาความรู้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ซึ่ง นำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ที่พึงประสงค์

3. Resource เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายทั้งบุคคลและเครื่องมือทั้ง ในห้องเรียน และนอกห้องเรียนผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นมนุษย์ (เช่น ชุมชน ครอบครัวยุคต่าง ๆ)ธรรมชาติและเทคโนโลยี ตามหลักการที่ว่า “การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลาและทุกสถานการณ์”

4. Thinking เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ฝึกวิธีคิดในหลายลักษณะ เช่น คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดถูกต้อง คิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดไกล คิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น ในการฝึกให้ผู้เรียนได้คิดอยู่เสมอในลักษณะต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น คิดอย่างรอบคอบมีเหตุผล มี วิจารณญาณในการคิด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่จะเลือกรับและปฏิเสธข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็นออกได้อย่างชัดเจนและมีเหตุผลอันเป็น ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

5) Happiness เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุขเป็นความสุขที่เกิดจาก ประการที่หนึ่งผู้เรียน ได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจสาระการเรียนรู้ ขวนให้สนใจใฝ่ค้นคว้าศึกษาทำทนาย ให้แสดงความสามารถ และให้ใช้

ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ประการที่สองปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรมีการช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียน

6) Participation เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดงานวางแผนเป้าหมายร่วมกันและมีโอกาสเลือกทำงานหรือศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตรงกับความสามารถความสนใจของตนเองทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความกระตือรือร้น มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและสามารถ ประยุกต์ความรู้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

๗) Individualization เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในความเป็นเอกลักษณ์บุคคล ผู้สอนยอมรับในความสามารถ ความคิดเห็น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพมากกว่าเปรียบเทียบแข่งขันระหว่างกันโดยมีความเชื่อมั่นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ได้และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8) Good Habit เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น ความรับผิดชอบความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความขยัน ความมีระเบียบวินัยความเสียสละ ฯลฯ และลักษณะ นิสัยในการทำงานอย่างเป็นกระบวนการการทำงานร่วมกับผู้อื่นการยอมรับผู้อื่นและการเห็นคุณค่าของงาน

บทบาทของครูยุคสังคม New normal

บทบาทของผู้สอนคือการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ การชี้แนะให้ผู้เรียนมีจินตนาการสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การคิดไตร่ตรอง และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งบทบาทผู้สอนดังกล่าวนี้เป็นรากฐานทางความคิดเกี่ยวกับการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

4.1 บทบาทการโค้ช

การโค้ชการฝึกทักษะให้กับผู้เรียนโดยเน้นให้ใช้วิธีการเรียนรู้ ของตนเองเป็นลักษณะของการเรียนรู้ส่วนบุคคล Personalized learning การโค้ชเน้นชี้แนะผู้เรียนให้พัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่ สอดคล้องกับธรรมชาติและระดับความสามารถของผู้เรียน พัฒนาไป ในทิศทางที่ถูกต้อง เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ การโค้ชเป็นบทบาทของผู้สอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เป็นการช่วยทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างสรรค์นวัตกรรมอันเป็นทักษะจำเป็นที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องมีในโลกปัจจุบันและอนาคต และเป็น Soft skills ในการโค้ชเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ให้เกิดกับผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในยุคดิจิทัล (มารุต พัฒผล : 2562 : 1-5)

4.2 กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

การโค้ชมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปในแต่ละบริบทของการโค้ชหนึ่งการโค้ชในบริบทของการเรียนการสอน (instructional coaching) มีขั้นตอนดังนี้

1. Feed – up การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่เน้น แรงจูงใจภายใน รวมทั้งการสร้างแรงบันดาลใจ Passion ในการเรียนรู้ ความสนใจใคร่รู้ ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่การปฏิบัติกิจกรรม

การเรียนรู้ การ Feed-up ที่ดีจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ จากการที่ผู้เรียนมีแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ และ Passion ในการเรียนรู้

2. Power questions การใช้พลังคำถาม เป็นการตั้งคำถามเชิงลึกในองค์ความรู้ที่เป็น main concept ของการเรียนรู้หรือสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแม่นยำ เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายว่าเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว จะต้องตอบคำถามของผู้สอนให้ได้ซึ่งการตอบคำถามได้ของผู้เรียนนั้น จะเป็นสิ่งสะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้แล้ว

3. Acting & Checking การประเมินผู้เรียน เป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ (learning processes) ที่หลากหลายและเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และพร้อมกันนี้ผู้สอนตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการสังเกตการปฏิบัติการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้คำชี้แนะ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. Feedback การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ แก่ผู้เรียน ภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว เพื่อให้ผู้เรียน มองเห็นจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการสะท้อนผล การประเมินให้ผู้เรียนมองเห็นว่าตนเองเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

5. Feed – forward การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด เป็นการชี้แนะหรือแนะนำผู้เรียนให้ไปเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ต่อยอดจากการเรียนรู้ในครั้งนี้ เน้นการส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีนิสัยเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานของการเป็น นักสร้างสรรค์นวัตกรรมในอนาคต

6. Lesson learned การถอดบทเรียน เป็นการให้ผู้เรียนสะท้อนคิดสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ ตลอดจนการตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ระดับ ความสำเร็จของการเรียนรู้ของตนเอง วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงตนเอง ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ที่มี พัฒนาการสูงขึ้นอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเอง ซึ่งการถอดบทเรียนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (transform) กระบวนการคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

กระบวนการโค้ชทั้ง 6 ขั้นตอนทีกล่าวมา ผู้สอนควรนำไปใช้ อย่างต่อเนื่องในลักษณะวงจรของการโค้ช (Coaching cycle) บูรณา การไปกับการจัดการเรียนรู้ จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความ พร้อมในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในโลกยุค Digital Transformation

จากข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าเป้าหมายทางการศึกษายังคงเป็นหัวข้อใหญ่ที่พ่อแม่ให้ความสำคัญ ขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่หลายฝ่ายร่วมกันหาคำตอบและแนวทางใหม่ๆ ทางการศึกษา โครงการขับเคลื่อนความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาวะเด็กและครอบครัว และการพัฒนาศักยภาพเยาวชนการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นการเรียนรู้ที่สนุก เราจะจดจำช่วงเวลาหรืออารมณ์ช่วงนั้นได้ชัดเจนกว่าเนื้อหา เมื่อสมองจดจำแล้ว เวลาที่เรามีความสุขหรือสนุก เราจะทำสิ่งนั้นซ้ำอีก นั่นเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมการเรียนรู้จึงควรสนุก สำหรับตัวเอง ความสนุกคือสิ่งที่เราได้ทำ ทายกับความกลัวของตัวเอง ได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ มีพื้นที่ที่เราสามารถลองผิดลองถูกได้อย่างปลอดภัย เพราะฉะนั้นนี่จึงเป็นการบ้านของครูว่าจะทำอย่างไรเพื่อสร้างการเรียนรู้และออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ให้กับเด็กๆเรียนรู้บทเรียน

ตัวเองได้จากที่แนวทางการโค้ชซึ่ง เป็นการตั้งศักยภาพของโค้ชด้วยการทำให้โค้ชตระหนักในความสามารถของตนเอง ให้โค้ชมีวิธีการในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยวิธีของตัวเองนั้น ส่วนหนึ่งคือการปรับพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมของบุคคลถูกหล่อหลอม และผ่านขบวนการต่างๆ จนบันทึกอยู่ในความจำ ดังนั้น การจะปรับพฤติกรรมจึงจำเป็นต้องมีขบวนการที่จะทำให้บุคคลตระหนัก และยอมรับ และต้องการเปลี่ยนด้วยตัวเอง

วิเคราะห์บทบาทครูกับการพัฒนาการศึกษาไทยยุคสังคม New Normal

ความปกติใหม่ของภาคการศึกษาไทย ควรเป็นการให้นำหนักแบบใหม่เพื่อจัดการปัญหาเดิมปรากฏการณ์ของโควิด-19 ที่ทำให้นักเรียนไม่ได้ไปโรงเรียน ครูจัดการเรียนการสอนไม่ได้เหมือนที่ผ่านมา ทำให้เกิดความตระหนักรู้ใหม่ถึงสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นแท้จริงต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเช่น หลักสูตรแกนกลางที่มีอยู่เดิมทะเยอทะเยอเกินไปและไม่เหมาะกับบริบทของเด็กแต่ละคน และ กฎเกณฑ์เรื่องการแต่งกายและการไว้ทรงผมไม่มีความสำคัญเมื่อเด็กเรียนรู้อยู่ที่บ้าน เป็นต้นเราควรใช้ความตระหนักรู้ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์นี้ มาออกแบบอนาคตของการศึกษาไทย โดยให้นำหนักกับสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มากกว่า เจื่อนไซท์ที่กำหนดขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบาย แนวคิดหรือผลประโยชน์บางอย่างที่ไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นให้นำหนักกับปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพระหว่างครูและนักเรียน มากกว่า จำนวนชั่วโมงที่นักเรียนอยู่ในห้องเรียนหรือเรียนผ่านสื่อโทรทัศน์หรือสื่อออนไลน์ให้นำหนักกับ การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความสนใจของนักเรียน เชื่อมโยงกับชุมชนและบริบทที่นักเรียนอยู่ มากกว่า การเรียนรู้อิงตามมาตรฐานแบบเดียวกันทั้งประเทศให้นำหนักกับ การประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (formative assessment) จากชิ้นงานและพฤติกรรมของนักเรียน มากกว่า การประเมินเพื่อการตัดสิน (summative assessment) เพื่อนำไปใช้ให้คุณให้โทษแก่โรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาให้นำหนักกับ การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความท้าทายในการเรียน ควบคู่กับ การส่งเสริมนักเรียนกลุ่มอื่นๆ ให้เต็มตามศักยภาพ เนื่องจากนักเรียนที่ขาดแรงจูงใจในการเรียนเป็นทุนเดิมหรือมาจากครอบครัวยากจนมีแนวโน้มจะหลุดออกจากระบบการศึกษามากขึ้นเมื่อสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ให้นำหนักกับ การเรียนรู้เพื่อสุขภาพกายและใจ ควบคู่กับ การเรียนรู้ด้านวิชาการ สถานการณ์โรคระบาดส่งผลต่อสุขภาพกายและใจของทุกคนรวมถึงเด็กฯ ทุกวัย ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของสมองชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ยากเมื่อเด็กมีความเครียดหรืออยู่ในภาวะที่เป็นอันตราย ครูจึงควรสอดแทรกเนื้อหาความรู้เรื่องสภาวะ การดูแลสุขภาพกายและใจ เพื่อให้เด็กเรียนรู้และปรับตัวได้ท่ามกลางสถานการณ์ครอบครัวและสังคมที่ไม่แน่นอนให้นำหนักกับ การจัดสรรทรัพยากรออฟไลน์แก่เด็กและครอบครัว ควบคู่กับ ทรัพยากรออนไลน์ เช่น จัดสรรหนังสือเด็กให้แก่ครอบครัวด้วยโอกาสเพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ที่บ้าน จัดให้มีอาสาสมัครติดตามสถานการณ์เด็กในแต่ละครอบครัวและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการดูแลลูก ในลักษณะเดียวกันกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ เป็นต้น ควบคู่ไปกับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีของประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับประชาชนในด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่การศึกษาเท่านั้นการสร้างความปกติใหม่ตามข้อเสนอนี้สามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรมหาศาล เพียงอาศัยการปรับมุมมองของผู้กำหนดนโยบาย ปรับกระบวนการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ รวมถึง ถอดบทเรียนองค์ความรู้จากทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากแนวทางการจัดการศึกษาที่กล่าวมานี้ คือ “ความปกติเดิม” ที่เกิดขึ้น

มาแล้วในระบบการศึกษาของหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงบางโรงเรียนในประเทศไทยที่ปรับการเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 มาก่อนหน้านี้ และน่าจะยังคงสอดคล้องกับโลกในอนาคตที่มีหรือไม่มีโควิด-19 ก็ต้องร่วมออกแบบความปกติใหม่ทางการศึกษาไทยต้องการ (desirable new normal) แม้ไม่มีโควิด-19 ระบบการศึกษาไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจากปัจจัยขับเคลื่อนจำนวนมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ เช่น สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ด้านสังคม เช่น โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลง ด้านเทคโนโลยี เช่น disruptive technology ที่ทำให้ทักษะที่เป็นที่ต้องการเปลี่ยนไป และด้านการเมืองการปกครอง เช่น การดำเนินนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ผู้เขียนมองว่าโควิด-19 เป็นทั้ง “ตัวเร่งปฏิกิริยา” ที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่รออยู่เกิดขึ้นเร็วขึ้น เช่น การนำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มาใช้ในวงกว้าง และเป็น “ตัวหน่วงปฏิกิริยา” ให้แผนการบางอย่างชะลอออกไป เช่น การนำร่องทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในปีการศึกษา 2563 การเร่งปฏิกิริยาและการหน่วงปฏิกิริยาของโควิด-19 ส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องบางส่วนต้องปรับตัวด้วยความจำเป็น เช่นเดียวกับแรงดึงและแรงผลักของปัจจัยขับเคลื่อนต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษาไทยมาโดยตลอด หากขาดการออกแบบเชิงรุกและการตั้งรับปรับตัวของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการศึกษา ก็เป็นไปได้สูงมากว่าอนาคตของการศึกษาไทยจะเคลื่อนคล้อยไปตามแรงเหล่านี้จนไม่สามารถควบคุมทิศทางไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนเชื่อว่า การจินตนาการถึงความปกติใหม่ที่กำลังจะมาถึง ไม่ควรถูกตีกรอบไว้ด้วยสถานการณ์ความจำเป็นจากโควิด-19 และปัจจัยอื่นๆ ที่ควบคุมไม่ได้เท่านั้น แต่ควรเป็นการจินตนาการถึง “ความปกติใหม่ที่เป็นที่ต้องการ” (desirable new normal) จากการหารือและวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง และที่สำคัญที่สุด คือตัวนักเรียนเอง

สรุป

ครูต้องอบรมสั่งสอนฝึกฝนสร้างเสริมความรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตั้งแต่การเลือกกำหนดกิจกรรมการเรียนที่มุ่งผลต่อการพัฒนาในตัวศิษย์อย่างแท้จริงการจัดให้ศิษย์มีความรับผิดชอบ และเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินร่วมศิษย์ ในผลของการเรียนและการเพิ่มพูนการเรียนรู้ภายหลังบทเรียนต่างๆ ด้วยความปรารถนาที่จะให้ศิษย์แต่ละคนและทุกคนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

การศึกษาไทย ในยุค New Normal นอกจากการปรับรูปแบบ New normal ในชีวิตประจำวัน “โรงเรียน” ก็ต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเช่นกันเพราะจากการระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศถูกสั่งปิดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ทั้งนักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอน ต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้หลักสูตรยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่ขาดตอน เกิดคำถามมากมายว่าจะทำอย่างไรในการจัดการให้การเรียนการสอนสามารถเข้าถึงเด็กนักเรียนทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกความท้าทายของการจัดการ ไม่ว่าจะระบบอินเทอร์เน็ตที่ต้องมีความเสถียร ระบบถ่ายทอดผ่านทีวี อุปกรณ์เทคโนโลยีในชุมชนที่ขาดแคลน การจัดตารางเรียน พร้อมทั้งความสามารถในการสอนออนไลน์ของครูผู้สอนเอง เป็นโจทย์สำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้และควรได้รับการพัฒนา อย่างไรก็ตามการปรับตัวที่เกิดขึ้นทำให้เราเห็นถึงประโยชน์มากมาย เพราะนักเรียนคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีในด้านที่เป็นประโยชน์ก่อนหน้านี้การเข้าสู่โลก

ออนไลน์เป็นเพียงแค่เพื่อการบันเทิง แต่เมื่อนักเรียนต้องเข้าเรียนในระบบออนไลน์ทำให้เด็กนักเรียนหลายคนคุ้นเคยกับการเรียนรู้ผ่านหน้าจอกอมพิวเตอร์ สิ่งนี้ช่วยให้พวกเขามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนออนไลน์และยังฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการจัดการเวลาและการศึกษาเองที่บ้าน แต่อย่างไรก็ตามการเรียนในยุควิถีใหม่บทบาทที่สำคัญของครูที่เป็นผู้สอนโดยการให้ความรู้อย่างเดียวต้องเปลี่ยนแปลงไปเพราะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลเกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนมีประสบการณ์ส่วนบุคคลและนำประสบการณ์เหล่านั้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้และเมื่อปฏิบัติบ่อยๆซ้ำๆจะพัฒนาเป็นทักษะสังมเป็นความเชี่ยวชาญในที่สุดการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลนั้นเกิดจากการมีประสบการณ์ต่างๆของบุคคลนั่นเองและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมโดยเฉพาะด้านความคิดนั้นเป็นพลังที่นำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกปัจจุบันและอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). **ความเป็นครู**. กรุงเทพมหานคร: พรินติ้งเฮาส์.
- สมควร เหล่าลาภะ. (2541). **โลกสวยด้วยมือครู**. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์.
- ครรชิต มนูญผล. (2560). **“ชุดActive Learning สร้างคนดีแก่แผ่นดิน” วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: อีเกิ้ลไปเปอร์จำกัด.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- มารุต พัฒนาผล. (2562). **เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การโค้ช เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน**. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.